सत्य तथ्य र निषपक्ष समाचारका सार्थी

दैनिक

ज्योती जागरण

Jyoti Jagran Daily

जि.प्र.का.पर्सा द. नं. ३०५/०७८/०७९

वर्ष: २ अंक : १६५ वि.सं. २०७९ माघ ०२ सोमबार 16, 2023 Monday, JAN पृष्ठ संख्या : ४ मूल्य ५ रुपैयाँ

गोपाल गिरी पत्रकारीता पुरस्कारबाट पत्रकार दास पुरस्कृत ।

वीरगन्ज। स्वर्गीय गोपाल गिरी स्मृति क्रियाशिल पत्रकारीता पुरस्कार वीरगन्जका पत्रकार महेश दासलाई प्रदान गरिएको छ। वीरगन्जका पूर्व मेयर एंव पत्रकार स्वर्गीय गोपाल गिरिको स्मृतिमा नेपाल पत्रकार महासंघ पर्सा शाखाले स्थापना गरेको पुरस्कार यस पाली दासलाई प्रदान गरेको हो।

आइतबार बिहान नेपाल पत्रकार महासंघ पर्साको सभाकक्षमा आयोजित कार्यक्रममा वीरगन्ज महानगरपालिकाका मेयर राजेशमान सिंहले दासलाई पुरस्कार प्रदान गरेका हुन् ।गत पुस १९ मा बसेको पत्रकार महासंघ पर्साको बैठकले लामो समयदेखि वीरगन्जलाई कार्यक्षेत्र बनाएर पत्रकारीता गर्दै आएका दासलाई पुरस्कृत गर्ने निर्णय गरेको थियो। पुरस्कृत दास, वीरगन्ज महानगरका मेयर सिंहका प्रेस सल्लाहकार पनि हुन्। पत्रकार महासंघ पर्सा शाखाका अध्यक्ष अनुप तिवारीको अध्यक्षतामा आयोजित पुरस्कार वितरण कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघका केन्द्रिय सचिव दिपेन्द्र चौहान, स्वर्गीय गोपाल गिरीका छोरा गिरिश गिरि, पर्साका प्रमुख जिल्ला अधिकारी उमेश ढकाल ,पत्रकार सुदर्शनराज पाण्डे लगायतको पनि उपस्थिती थियो।

यो पुरस्कारबाट यसअघि पत्रकारहर गया यादव, शत्रुघन नेपाल, केसी लामिछाने, महेशचन्द्र गौतम, श्याम बन्जारा, ओमप्रकाश खनाल, ध्रुव साह, तुलसी भण्डारी, प्रताप श्रेष्ठ लगायत पुरस्कृत भइसकेका छन्।

महागढीमाइ नगरपालिकाको इनर्वाचौकमा टावर लाइट जडान, मेयर यादवले गरे उद्घाटन

बारा, ०१ माघ

बाराको महागढीमाइ नगरपालिका वडा नं. २ स्थित इनर्वा चौकमा टावर लाइट जडान गरिएको छ। टावर लाइट महागढीमाइ नगरपालिकाका मेयर उपेन्द्र प्रसाद यादवले आज माघे सक्रान्तिको शुभ दिन पारेर विधिवत रुपमा उद्घाटन गर्नुभएको छ।

मेयर यादवले स्विच अन गरेर बतिको उदघाटन गर्नु भएको हो। उक्त कार्यक्रममा नगरका नगरबासी लागयत बिभिन्न राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, ब्यापारी, सुरक्षाकर्मी, पत्रकारहरुको उपस्थिति रहेको थियो। सो टावर लाइटको बतिले इनर्वा चौक झिलिमिली भएको छ। उक्त टावर लाइट १४ लाखको लागतमा निर्माण भएको हो। आउदो दिनमा आवश्यकता अनुसार क्रमस नगरको विभिन्न वडामा अवस्थित हाट बजारमा टावर लाइट जडान गर्ने योजना रहेको मेयर उपेन्द्र प्रसाद यादवले बताए।

सरकारले दियो सोमबार देशभर शोक बिदा

सरकारले भोलि माघ २ गते शोक बिदा दिने निर्णय गरेको छ।

मन्त्रिपरिषदको बालुवाटारमा आज बसेको बैठकले पोखरामा भएको यति एयरलाइन्सको जहाज दुर्घटनामा शोक बिदा दिने निर्णय भएको सरकारका प्रवक्ता अर्थमन्त्री विष्णु पौडेलले बताए।

'मन्त्रिपरिषद बैठकले घटनाप्रति गहिरो दुःख व्यक्त गरेको छ। भोलि माघ २ गते शोकपूर्ण घटनाका सन्दर्भमा शोक मनाउने र एक दिन सार्वजनिक बिदा दिने निर्णय गरेको छ,' उनले भने।

घटनाकाबारे परिवारजनलगायतलाई जानकारी दिन त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा कल सेन्टर स्थापना गर्ने निर्णय भएको छ।

दुर्घटनाका कारण पहिचान गर्न छानबिन समिति पनि गठन गरिएको उनले बताए।

पूर्वसचिव नागेन्द्र घिमिरेको संयोजकत्वमा दुर्घटना जाँच आयोग गठन गरिएको र प्रतिवेदन पेश गर्न ४५ दिनको समय दिइएको उनले जानकारी दिए।

यति एयरलाइन्सको नाइन एन एएनसी जहाज आज बिहान १०:५० बजे सेती खोंचबाट अन्तिम

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

विमान दुर्घटनाप्रति पाकिस्तानद्वारा दुःख व्यक्त

काठमाडौँ – ६८ जना यात्रु बोकेर काठमाडौंबाट पोखराका लागि उडेको यति एयरको विमान दुर्घटनाप्रति पाकिस्तानले दुःख व्यक्त गरेको छ।

पाकिस्तानले विमान दुर्घटनाप्रति दुःख व्यक्त गर्दै पीडितका परिवारहरूप्रति सहानुभूति जनाएको छ।

'पोखरामा भएको विमान दुर्घटनामा परी ज्यान गुमाउनेप्रति पाकिस्तानी सरकार र जनताको तर्फबाट श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछौं पाकिस्तानको परराष्ट्र मन्त्रालयले जारी गरेको विज्ञप्तिमा भनिएको छ।

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

थारू समुदायको मुख्य चाड मानिने खिंचडी महोत्सवको वीरगन्जमा रौनक

वीरगन्ज। खासगरि थारु समुदायको मुख्य चाड मानिने माघी (खिंचडी) पर्ब , वीरगन्जमा भने थारुसंगै भोजपुरी , मैथीली , मारवाडी र नेवारी समुदायले संगसंगै मनाएका छन्।

यसअघिका वर्षहरुमा माघ १ गते वीरगन्जमा थारु समुदायको एकल आयोजनामा माघी (खिंचडी) महोत्सव आयोजना हुदै आएको थियो। तर यसपालि भने आइतबार थारुसंगै भोजपुरी, मैथीली , मारवाडी र नेवार समुदायले एकै थलोमा खिंचडी समारोह आयोजना गरेर संगसंगै माघी पर्ब मनाएका हुन्।

वीरगन्जको आदर्शनगर स्थित पुरानो बसपार्क परिसरमा माघी मूल समारोह समितिले आयोजना गरेको खिंचडी महोत्सवमा थारु , भोजप्री, मैथीली , मारवाडी र नेवार समुदायका खानाका परिकारहरुको स्टल राखियो थियो।

थारु समुदायको स्टलमा घोङगी, गंगटा , माछा , हाँस , परेवा र कुखुराको मासुका परिकार राखिएको थियो। यस्तै भोजपुरी ;dfosf]:6nf ltn/ ehfsf]n} , मैथीलीको स्टलमा खिंचडी , नेवारको स्टलमा यमरी लगायतका परिकार राखिएका थिए।

खानाको परिकारको स्टल नजिकै खरको छाप्रो बनाएर त्यसमा यी पाँच वटै समुदायको परम्परा झल्किने गरि पोशाक , घरमा प्रयोग हुने सामान , जिविकोपार्जनका साधनहरु प्रर्दशनीमा राखिएको थियो।

समारोहमा थारु , भोजपुरी , मैथीली , मारवाडी र नेवार समुदायका कलाकारले आ आफनो समुदायका लोकसंस्कृति झल्किने पोशाक लगाएर नृत्य पनि प्रस्तुत गरेका थिए।महोत्सव स्थलमै रक्तदान कार्यक्रमको पनि आयोजना गरिएको थियो।

माघी पर्ब खास गरि थारु समुदायको प्रमुख पर्व मानिएको भएपनि यस पर्व प्रति हरेक समुदायको आस्था भएका कारण यसपालि सबै समुदायको सहभागीतामा मनाएर यो पर्व अब नेपालकै साझा पर्व बन्दै गएको सन्देश दिने प्रयास गरिएको कार्यक्रमका संयोजक रामसुन्दर चौधरीले बताए।

समाजसेवी लक्ष्मी चौधरीको प्रमुख आतिथ्यता एंव रामसुन्दर चौधरीको संयोजकत्वमा आयोजित समारोहमा प्रदेशसभा सदस्य देवनारायण चौधरी , मधेस विश्व विधालयका उपकुलपति प्रा.डा. दिपक शाक्य , नेपाल पत्रकार महासंघका केन्द्रिय सचिव दिपेन्द्र चौहान, वीरगन्ज उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष डा. सुबोध गुप्ता , सामाजिक अभियन्ता प्रकाश थारुका साथै पर्सा , बाराका थारु समुदायका अगुवाका साथै सामाजिक अभियन्ता , राजनीतिक दलका प्रतिनिधी , संघसंस्थाका प्रतिनिधी लगायतको पनि सहभागीता थियो।

जि.प्र.का. पर्सा द. नं. ३०५/०७८/०७९

ज्योती जागरण

दैनिकको लागि
प्रकाशक
ज्योती मिश्रा (मोबाइल : ९८१९२८८३०१)
सम्पादक : अजय कुमार कुशवाहा
कार्यकारी सम्पादक : सञ्जिव मिश्रा (९८५५०३३६०१)
अतिथी सम्पादक : कृष्णा कुशवाहा
विशेष प्रतिनिधी : मुस्तुफा आलम
कानूनी सल्लाहकार : पन्नालाल गुप्ता
कार्यालय : वीरगञ्ज-१३ राधेमाई,
इमेल : news.jyotidainik@gmail.com
मुद्रक : शुभलक्ष्मी अफसेट प्रिन्टिङ प्रेस

शीतयुद्धको परिधीय मोर्चा

सीके लाल

चतुर तर रमाइलो तरिकाले व्यक्त गरिने मर्मभेदी विचार वा चोटिलो टिप्पणीलाई विदग्धोक्ति (एपग्रैम) भन्ने गरिन्छ। बठ्याइँ र विद्वत्ता भने फरक किसिमका क्षमताहरू हुन्।

एमालेका सर्वेसर्वा एवं खस-आर्य समुदायका नृजातीय मुखियार खड्गप्रसाद शर्मा ओली भने विदग्धोक्तिको साटो उपहासात्मक वक्रोक्तिमा रमाइरहेका हुन्छन्। सायद लामो समयसम्म कारागारमा बसेकाले होला, बेलाबेलामा उनको भाषामा दीर्घकालीन कैदीहरूको कुण्ठामिश्रित भावावेग तथा भ्यालखानाबाट मुक्त भएका व्यक्तिमा देखिने डर-सन्निहित आत्मविश्वास एकसाथ पढ्न सकिन्छ। आन्तरिक विवादका मुद्दाहरूमा उटपट्याङ अभिव्यक्तिले खासै बिगार गर्दैन। माइत जान लागेकी बुहारीको साडी एवं ससुराली जान लागेको ज्वाइँको कोट काट्ने मुसासँग तुलना गरिएका नेपालका स्वनामधन्य बुद्धिजीवीहरू उनको हरेकजसो वाहियात ठट्यौलीमा मच्चिईमच्चिई थपडी बजाउँछन्। उनी विद्यावारिधिले सिङ-जुरो नपलाउने कुरा गर्छन्, देशक प्राज्ञहरूमध्ये प्रतिष्ठित मानिने र स्वयं विद्यावारिधिको उपाधि भिरेका जगमान गुरुङ उनलाई महाविद्यावारिधिभन्दा माथिको सर्वज्ञाताको मान्यता प्रदान गर्छन्। सर्वेसर्वा शर्मा ओली 'मुटु र मन भएका सम्पादकहरू' खोज्छन् र उनका शब्द भुइँमा खस्न नपाउँदै टिपेर भँगेराटाउके अक्षरमा शीर्ष समाचार बनाउने पत्रकारहरू हात जोडेर लाम लाग्छन्।

नृजातीय राष्ट्रवादको नशाले राज्य र समाजका विवेकरक्षक (कान्सन्स किपर) एवं खबर दिने तथा खबरदारी गर्ने जमातलाई एकसाथ पथच्युत गर्ने रहेछ। आफूमा अन्तर्निहित बुद्धिमत्ता, स्व-आर्जित चतुऱ्याइँ एवं विपरीत परिस्थितिमा समेत आत्मविश्वास डग्न नदिने क्षमताले सर्वेसर्वा शर्मा ओलीलाई राजनीतिक सफलताको शीर्षमा पुऱ्याएको छ। टाकुरामा टिक्न भने आँटले मात्रै पुग्दैन, विवेक पनि पुऱ्याउनुपर्ने हुन्छ। केही कालपछि फेदतिर ओर्लिनुपर्ने त छँदै छ। अहिलेलाई भने आफ्ना मतान्ध समर्थकहरूको प्रशस्तिगानले लट्ठिएका सर्वेसर्वा शर्मा ओली बोलीको ठेगान नभएका राजनीतिकर्मी बन्न पुगेका छन्।

एमालेभित्र उनका अगाडि शिर ठाडो गरेर कुरा गर्न सक्ने कोही छैनन्। नृजातीय विद्वत् वर्ग आलोचना गर्नुको साटो उनको आशय अनुसार विचार बनाएर सार्वजनिक रूपमा प्रस्तुत हुन्छ। हाल सालै सत्तारूढ गठजोडका परिचालकको हैसियतमा उनले दिएको विवादास्पद अभिव्यक्तिबारे कतैबाट कुनै विमति जनाइएको छैन। संघीय संसद्भवनमा आयोजित कार्यक्रममा उनले भने, 'यो नेपालीले बनाएको सरकार हो।' त्यसमा विवाद गर्ने ठाउँ छैन। नेपालमा सबै सरकार नेपालीले नै बनाउने हुन्। अरूहरूले सुझाव दिन सक्छन् र प्रोत्साहित गर्न सक्छन्। दबाब दिइन्छ होला र प्रभावको पनि प्रयोग हुन्छ होला, तर अन्ततः निर्णय नेपालीहरूले नै लिनुपर्ने हुन्छ। त्यसैले 'नेपालीहरूलाई सरकार बनाउन नदिने चाँजोपाँजो थियो' भन्ने आक्षेप निरीहताको सार्वजनिक प्रदर्शनजस्तो लाग्छ।

सर्वेसर्वा शर्मा ओलीको अभिव्यक्तिको सबभन्दा आपत्तिजनक अंश भने 'अहिले पनि हाम्रा मित्रहरू ढोकाबाट होइन, पर्खालमाथिबाट हाम्रो कम्पाउन्डमा पसेर सरकार यसरी बनाउन कहाँ पाइन्थ्यो, फेरफार गर्नुपर्छ भनेर लागेका छन्' भन्नेमा छ। उनले त्यस्ता 'मित्रहरू' को पहिचान खुलाएका छैनन्। उनको संकेत उत्तरको छिमेकीतिर पक्कै होइन। नेपालमा चीनका सम्भाषीहरूको स्वागतमा रातो गलैंचा ओछ्याउने चलन त कम्तीमा चन्द्रशमशेरको पालादेखि नै चलिआएको हो।

सर्वेसर्वा शर्मा ओलीको तिरस्कारयुक्त अभिव्यक्ति आकाशे छिमेकी अमेरिकाप्रति पनि लक्षित हुन सक्दैन। पश्चिमाहरूको प्रत्यक्ष एवं अप्रत्यक्ष सहयोगबेगर नेपालको अर्थराजनीतिलाई प्रवाहित राख्न गाह्रो छ भन्ने कुरा दुई-दुई पटक प्रधानमन्त्री भइसकेका राजनीतिकर्मीलाई कसैले सम्झाइराख्नुपर्दैन। त्यसैले उनको 'अहिले पनि हाम्रा मित्रहरू ढोकाबाट होइन, पर्खाल माथिबाट हाम्रो कम्पाउन्डमा पसेर सरकार यसरी बनाउन कहाँ पाइन्थ्यो, फेरफार गर्नुपर्छ भनेर लागेका छन्' भने व्यंग्यवाण नयाँ दिल्लीतिर छोडिएको अर्थ लाग्छ। त्यस्तो वक्रोक्तिले उनलाई क्षणिक आनन्द महसुस भएको होला, दीर्घकालीन रूपमा भने गैरकूटनीतिक भाषाले देशको अहित गर्ने सम्भावना बढेर गएको छ।

सर्वेसर्वा शर्मा ओलीको प्रधानमन्त्रित्वमा नेपाल-भारत सम्बन्ध सन् १९६० दशकयता सबभन्दा संवेदनशील विन्दुमा पुगेको हो। सन् १९५० को सन्धिका कतिपय प्रावधानलाई दुवै पक्षले सुस्तरी निष्क्रिय बनाउँदै लगेका थिए। नेपालमा विवादित बन्दै गएको त्यस सन्धिसहित द्विपक्षीय सम्बन्धका विभिन्न आयामको समीक्षा गर्न गठित प्रबुद्ध व्यक्ति समूहले २०१८ जुलाईमा आफ्नो प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिएको थियो। तीन वर्षभित्र अनजान कुनै दराजमा त्यस प्रतिवेदनमाथि बाक्लै धूलो जमिसकेको हुनुपर्छ। केही महिनाअगाडि समूहका नेपाल संयोजक भेषबहादुर थापाले यथाशीघ्र प्रतिवेदन दुवै देशका प्रधानमन्त्रीलाई हस्तान्तरण गर्ने र त्यसो गर्न सम्भव नभए जनसमक्ष ल्याउने घोषणा गरेका थिए।

त्यसपछि सम्भाव्य कूटनीतिक परिणतिको आकलन गरेर होला, उनी पनि हच्किए। तत्कालीन प्रधानमन्त्री शर्मा ओलीले बेलायतसमक्ष नेपाल, भारत र बेलायतबीच सन् १९४७ मा भएको गोर्खा सैनिक भर्ती सम्बन्धी त्रिपक्षीय सम्झौता पुनरवलोकन गर्ने प्रस्ताव राखेका थिए।

बेलायतले गोर्खा भर्ती चरणबद्ध रूपमा घटाउँदै लगेको छ। भारतीय सेनाको 'अग्निपथ' योजनापछि व्यक्तिगत हैसियतमा भर्ना हुन गएका नयाँ नेपाली गोर्खा सैनिक पूर्वनिश्चित समयावधिका लागि करारमा काम गर्ने लडाकुमा परिणत हुनेछन्। सामाजिक सम्बन्ध पनि गहिरिनुको साटो पातलिने क्रममा छ। नेपालको सत्तारूढ गठजोडको सायद कुनै पनि सर्वोच्च पदमा भारतमा उच्च शिक्षा हासिल गरेका व्यक्ति छैनन्। सांस्कृतिक सम्बन्धले मात्र अर्थराजनीतिक कूटनीतिलाई लामो कालसम्म थेग्न सक्दैन। भारतलाई बिच्काएर सत्तारूढ गठजोडका परिचालक शर्मा ओली नेपाललाई सोझै आरब्ध (इन्सिपिअन्ट) दोस्रो शीतयुद्धमा घचेट्न लागेका छन्। सन् १९६० दशकतिरजस्तै महाशक्ति प्रतिस्पर्धामा संलग्नताको लाभ सम्भ्रान्तले उठाउने छन् भने दीर्घकालीन मूल्य सामान्यजनले बेहोर्नुपर्ने निश्चितप्रायः छ।

अजिंगरको काया

नजिकको वस्तु ठूलो देखिने भएकाले होला, नेपालमा भारतलाई चीनसँग दाँज्ने चलन छ। त्यस्तो तुलना देशी र जर्सी गाईबीच समानता खोज्नुजस्तै हो।

अरू भिन्नतातिर नलाग्ने हो भने पनि चीनको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन भारतको भन्दा कम्तीमा साढे पाँच गुणा बढी छ। सन् १९४७ पछि भारत अद्यापि आन्तरिक एकता कायम गर्ने अभियानमै छ भने स्वतन्त्रताप्राप्ति, साम्यवदी क्रान्ति, सांस्कृतिक क्रान्ति एवं आर्थिक क्रान्तिलाई समायोजन गरेर चीन आफूलाई प्रभावशाली साम्राज्यका रूपमा पुनःस्थापित गर्न सफल भएको छ। भारतका पूर्वविदेशसचिव विजय गोखलेका अनुसार, बेइजिङले नयाँ दिल्लीलाई स्वतन्त्र शक्तिका रूपमा हेर्दैन। चीनको मूल्यांकनमा सन् १९६० को मध्यसम्म पश्चिमाहरूको अघोषित सहयोगी रहेको भारत त्यस दशकको

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

व्यवहारवादी देउवाको 'वर्णसंकर' उत्कर्ष

शंकर तिवारी

पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' नेतृत्वको सरकारको विश्वासको मत अपूर्व रह्यो। संसद्मा एकएक सदस्य भएका दुई दल राष्ट्रिय जनमोर्चा र नेमकिपाबाहेकको समर्थनमा प्रचण्डले बहुमत प्राप्त गरे। पृथ्वी जयन्ती एवं राष्ट्रिय एकता दिवसको पूर्वसन्ध्यामा गोरखाबाट विजयी भएर माननीय हुँदा उनलाई यस्तो दिग्विजयको आवास मिल्न पुग्यो।

२०६४ यता उनी प्रधानमन्त्री बन्न नपाएको संसद् २०७४ को मात्र रह्यो। प्रचण्डलाई आश्चर्यजनक रूपमा अन्तिम समयमा विश्वासको मत दिनेमा नेपाली कांग्रेस रह्यो। यो लेख शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको कांग्रेसको यही विरोधाभासपूर्ण निर्णयवरिपरि केन्द्रित रहनेछ।

देउवा २०७३ को १३ औं महाधिवेशनदेखि पार्टी सभापति मात्र नभएर निरन्तर संसदीय दलका नेता पनि छन्। बीपी कोइरालाको एउटा विख्यात भनाइ छ, 'मानिस आफ्नो संकल्प र आस्थाले वास्तविक मानिस हुन्छ। कुनै पनि राजनीतिक पार्टी वा त्यो पार्टीको नेता पनि केही संकल्प र आस्थाले मात्र उभिएको हुन्छ। लोकतन्त्र मान्ने पार्टीका लागि लोकतन्त्रको आधारभूत मूल्य र मान्यता नै उसको आस्था र संकल्प हो।' कांग्रेसले प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारलाई विश्वासको मत दिएर त्यो आस्था र संकल्प जोगायो कि जोगाएन, अहम् सवाल बनेको छ।

देउवा अवसर पाउँदा उनले गरेका निर्णयहरूले देखाउँछन्– उनी मूलतः सुविधाभोगी र व्यवहारवादी राजनीतिज्ञ हुन्। उनको पहिलो परीक्षण २०५२ मा प्रधानमन्त्री हुँदा भएको थियो। उनले सत्ता जोगाउन अतालिएर ४८ सदस्यीय जम्बो मन्त्रिपरिषद् बनाएका थिए। उनको अर्को परीक्षण २०५७ मा भयो। माओवादी द्वन्द्वले देशलाई जर्जर बनाउँदै गर्दा दरबारको 'भनसुन' को भर-पत्यार गरेर संसद् विघटन गरिदिए। उनले दरबारलाई जनताको नासो बुझाए। २०६१ मा 'गोरखाली राजाले न्याय गरेको' भन्दै धारा १२७ अन्तर्गत प्रधनमन्त्री बनेर २०४७ को संविधानको हुर्मत लिन अग्रसर भए। देउवाका तीनै कार्यकाल प्रधानमन्त्री पदमा ह्याट्रिकको संख्यात्मक शृंखलाभन्दा बढी थिएनन्। २०६२-६३ पछि उनको नयाँ पारी सुरु भयो। २०७२ मा संविधान जारी भएपछि प्रधानमन्त्री भए। २०७३ मा सत्ता घटक माओवादी विपक्षी एमालेसँग मिल्दासमेत उनले कुनै एक्सन लिन सकेनन्। सत्तामा जाने हतारो गर्दा कुनै पनि निर्वाचन सम्पन्न भइरहँदा सरकारको नेतृत्व परिवर्तन गरे। २०७४ को निर्वाचनमा कांग्रेसको ऐतिहासिक पराजय भयो तर जिम्मेवारी लिएनन्। कांग्रेसमा नैतिकताको अधोगति त्यहींदेखि सुरु भयो, जवाफदेही र जिम्मेवारीमाथि बहुमत भारी हुन थाल्यो।

देउवा ओलीले गरेको संसद् विघटनको विपक्षमा उत्रन आनाकानी गरिरहेका थिए। प्रचण्ड र माधव नेपाल कांग्रेस कार्यालयमा आएर ओली प्रतिगमनविरुद्ध नेतृत्वको अनुरोध गर्दासमेत उनले आफ्नो ऐतिहासिक भूमिकाको मेसो पाएका थिएनन्। ओलीले दोस्रो पटक संसद् विघटन गर्दा पनि देउवाको शैली फेरिएको थिएन। धारा ७६(५) अन्तर्गतको प्रधानमत्री बन्ने पक्का भएपछि मात्र उनी ओलीको कदम प्रतिगमन भनेर विश्वस्त बन्न पुगेका थिए। ७६(५) अन्तर्गत प्रधानमन्त्री बनेपछि पहिलो पटक गठबन्धन गरेर स्थानीय तह र संघीय चुनावमा पार्टीलाई होमे। चौहत्तर संसदीय क्षेत्र, प्रदेशका सयभन्दा बढी र पालिका तहका हजारौं स्थानमा कांग्रेस प्रतिस्पर्धाबाट वञ्चित रह्यो। निर्वाचन परिणाम आएपछि देउवाले गठबन्धन जोगाउन सकेनन् र त्यसको नैतिक जिम्मेवारीसम्म लिएका छैनन्।

सैद्धान्तिक रूपमा हेर्दा, कांग्रेसका लागि संसद् र लोकतन्त्र साधन हुन् गन्तव्यमा पुग्न; वामपन्थीहरूका लागि जस्तो संसद् साम्यवादमा पुग्नका लागि प्रयोग गर्ने थलो होइन। संसद्को शुद्धता र पवित्रता कायम राख्नु कांग्रेसको अन्तरिम धर्म नभएर अन्तिम लक्ष्य हुनुपर्ने हो, तर कांग्रेसले त्यो हैसियत गुमाएको छ। जनमोर्चाका नेता चित्रबहादुर केसी संसद् र लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको 'कन्साइन्स स्पिकर' बन्न पुगेका छन्।

देउवाको निकृष्ट पदलोलुपता र शक्तिप्रतिको आसक्ति देख्दा पञ्चायतका खिलाफमा तीस वर्ष प्रतिरोध आन्दोलनका अगुवा थिए भनेर पत्याउन मुस्किल हुन्छ। बहुदल आएपछि पहिलो पटक संसद् हुँदा गृहमन्त्री हुँदै दोस्रो संसद्बाट पाँच वर्षभित्रै प्रधानमन्त्री बनेपछि उनी स्थायी सत्ताकै अंग बन्न पुगे। त्यसयता बनिबनाउ गुटको शीर्ष नेता बनेर उनले कोइरालाइतर समूहको नेता हुँदै सिंगो कांग्रेसको बागडोर सम्हाल्न पुगे।

कांग्रेस कार्यकर्ताले बिर्सन नहुने केही ऐतिहासिक पक्ष छन्। यो पार्टीको सदस्यता स्थापनाकाल र पञ्चायतमा सरासर ज्यानको जोखिम, जेलनेल, कठोर यातना, निर्वासनको पर्याय थियो। सुविधाको राजनीति गरेर आजको पार्टी-इमारत खडा भएको होइन, सामाजिक आन्दोलनहरूमा निरन्तर जोडिएर कठिन संघर्षका बेला पनि लोकतन्त्रका लागि लिएको अप्रतिम निष्ठा र चट्टानी अडानले बनेको हो यो पार्टी। २०६४ को संविधानसभामा कांग्रेसले निर्वाचन

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

मध्यावधिबाट जोगिन समर्थन

एनपी साउद

एमालेले अनावश्यक चलखेल गऱ्यो, उसको एकमात्र ध्येय जसरी पनि पाँचदलीय गठबन्धन भत्काउने भन्नेमा गयो।

माओवादी एमाले तालमेलको सरकारलाई कांग्रेसले किन समर्थन गऱ्यो ? किन प्रमुख प्रतिपक्षमा बस्न कांग्रेस तयार भएन ? कतै कांग्रेसले संसदीय मूल्य मान्यता पो बिर्स्यो कि ? मंगलबारदेखि कांग्रेससामु जनताका प्रश्न तेर्सिन थालेका छन्। मुलुकको पुरानो र ठूलो पार्टीसँग जनताले गरेका यी प्रश्न जायज छन्। अतुलनीय छन् र कांग्रेसका लागि मार्गदर्शन बन्नेछन्।

एउटा कुरा सत्य हो, कांग्रेस, माओवादीसमेत पाँच दलको गठबन्धन बनाएर हामी चुनावमा गएका थियौं। त्यतिबेला हामीले कांग्रेस भनेको माओवादी हो, माओवादी भनेको कांग्रेस भनेर जनतासँग मत माग्यौं। जनताका मत साटासाट गऱ्यौं। कार्यकर्ता र शुभेच्छुक मात्र नभई नेतानेताबीच पनि मत साटासाट गरेको तथ्य दुनियाँसामु छर्लंग छ। त्यतिबेला सरकारको नेतृत्व आलोपालो गर्ने सहमति पनि गरेका थियौं। तर चुनावको परिणाम ननिस्कँदै एमालेले अनावश्यक चलखेल गऱ्यो, उसको एकमात्र ध्येय जसरी पनि पाँचदलीय गठबन्धन भत्काउने भन्नेमा गयो।

एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओली सबै गुमाउन तयार, तर जसरी पनि गठबन्धन भत्काउने भन्नेमा लाग्नुभयो। नत्र त विगतमा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष प्रचण्डलाई प्रधानमन्त्री बन्न नदिन अनेक षड्यन्त्र गर्ने नेताले किन एकाएक प्रचण्डलाई प्रधानमन्त्री बनाउन तयार हुनुभयो ? यसबाट पनि प्रस्ट हुन्छ। यसैकारण हामीले चुनावमा जनताबीच गरेको वाचाअनुसार पुरानो गठबन्धनलाई 'रि–ट्र्याक' मा ल्याउनुपर्ने महसुस गऱ्यौं। त्यसका लागि माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारलाई समर्थन जनायौं।

माओवादी र एमाले मिलेर सरकार बनाउँदैमा केही फरक पर्दैन। लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा कुनै एक दल सत्तामा हुनु र विपक्षमा हुनुले ठूलो अर्थ राख्दैन। तर, नयाँ संसद्को पहिलो बैठकमा एमाले अध्यक्ष ओलीले राख्नुभएको अभिव्यक्तिले लोकतान्त्रिक व्यवस्था, संसदीय प्रणाली र परिवर्तन पक्षधर आम समुदायलाई झस्काएकै हुनुपर्छ। ओलीले विगतमा आफूले गरेको संसद् विघटनको सिफारिसलाई सही थियो भन्ने जबर्जस्त तर्क गर्दै फेरि पनि मध्यावधिमा मुलुक जान सक्ने संकेत गर्नुभयो। यसबाट हामी झस्केकै हो। पहिलो बैठकमै संसद् विघटनको कुरा गर्नु संसदीय मर्यादाविपरीत मात्रै थिएन, जुनै बेला सरकारलाई संकटमा पार्ने र मध्यावधितिर मुलुकलाई लैजाने षड्यन्त्रका रूपमा कांग्रेसले लियो। त्यसका लागि सरकारलाई बलियो बनाउने र स्थायित्व कायम गराउनु कांग्रेसले आफ्नो कर्तव्य महसुस गरेकै हो।

२०७४ मा झन्डै दुई तिहाइ बहुमतसहित तत्कालीन नेकपाको एकलौटी बलियो सरकार थियो। त्यतिबेला विपक्षमा रहेको कांग्रेस त चुप नै थियो। तर, नेकपाभित्रको आन्तरिक किचलो र सत्तालिप्साका कारण दुईदुई पटक संसद् विघटन गरियो। त्यसविरुद्ध कांग्रेसलगायतका पार्टीहरू सडकमा ओर्लनुपऱ्यो। सर्वोच्चको आदेशबाट मात्रै संसद् पुनर्स्थापित भयो र मुलुक लोकतान्त्रिक प्रक्रियामै फर्कियो। बलियो सरकार भएका बेलाको त्यस्तो तीतो अनुभव हुँदाहुँदै कमजोर सरकार भएका बेला त्यस्ता हर्कत नदोहोरिएलान् भन्न सकिन्न।

नयाँ संसद्को पहिलो बैठकमा एमाले अध्यक्ष ओलीले राख्नुभएको अभिव्यक्तिले लोकतान्त्रिक व्यवस्था, संसदीय प्रणाली र परिवर्तन पक्षधर आम समुदायलाई झस्काएकै हुनुपर्छ। मध्यावधिमा मुलुक जान सक्ने संकेत पछि सरकारलाई समर्थन जनायौं।

जहाँसम्म प्रतिपक्षको मैदान छोडेर सरकारलाई समर्थन किन भन्ने प्रश्न छ। विगतमा पनि कांग्रेसले बाहिरबाट सरकारलाई समर्थन जनाएकै हो। २०५१ मा कांग्रेसले मनमोहन अधिकारी नेतृत्वको अल्पमतको सरकारलाई समर्थन दिएको थियो। अहिले पनि सरकारलाई समर्थन मात्रै जनाएका हौं, सरकारमा सहभागी भएका होइनौं। विश्वासको मत दिए पनि कांग्रेसले सरकारलाई गुण र दोषका आधारमा समर्थन जनाउनेछ। अर्थात्, सरकारले जनताका पक्षमा राम्रो काम गरे कांग्रेसले समर्थन जनाउनेछ। जनपक्षीय काम गर्न कांग्रेसले सघाउँछ पनि। तर सरकारले खराब काम गऱ्यो, अर्थात् भ्रष्टाचार, अनियमितता, कुशासनतिर पाइँला चाल्यो भने कांग्रेस चुप लागेर बस्दैन। कांग्रेसले सरकारमाथि निरन्तर खबरदारी गरिरहनेछ। कांग्रेसले विरोधका लागि विरोधमात्रै गर्दैन। संसद्मा रचनात्मक विपक्षीको भूमिकामा रहनेछ। अर्थात्, संसद्मा कांग्रेस विपक्षी मोर्चामै रहनेछ। सरकार अस्थिर नहोस्, मुलुक फेरि मध्यावधितिर नजाओस्, जनताको मतको कदर होस् भनेर मात्रै कांग्रेसले सरकारलाई समर्थन जनाएको हो।

जहाँसम्म संसद् प्रतिपक्षीविहीन भयो, जनताका पीरमर्काका आवाज संसद्मा नउठ्ने हुन् कि भन्ने चिन्ता र चासो हुनु स्वाभाविक हो। जनताको यो चासो र चिन्ताप्रति कांग्रेस सधैं सजग छ। कांग्रेस रचनात्मक भूमिकामा रहन्छ। कांग्रेसले सरकारमाथि जहिल्यै खबरदारी गरिरहनेछ। कांग्रेस सत्तामा हुँदा पनि उसका नेताहरूले संसद्मा सरकारको आलोचना गर्ने छुट पाउँछन्। जनजीविका, जनसरोकार र जनताका पक्षमा बोल्न, लेख्न र पैरवी गर्न कांग्रेसका हरेक नेता, कार्यकर्तालाई छुट छ।

राष्ट्रपति, सभामुखलगायतका पदमा भागबन्डा खोज्न कांग्रेसले सरकारलाई समर्थन गरेको हो कि भन्ने जनताको

बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

मध्यावधिबाट......

आशंका छ। पद बाँडफाँटका विषयमा कांग्रेसले कसैसँग कुनै सम्झौता गरेको छैन। तर, कांग्रेस संसद्को सबैभन्दा ठूलो हो। जनताले चुनावमार्फत नै कांग्रेसलाई यो स्थान दिएका हुन्। त्यसैले यी पदमा कांग्रेसको दाबी स्वाभाविक रहन्छ। कांग्रेसको दाबीलाई अरू दलले पनि स्वाभाविक रूपमा लिनुपर्ने हो। यदि अरू दलले कांग्रेसको दाबीलाई स्वीकार गरेनन् भने कांग्रेस स्वस्थ प्रतिस्पर्धामा जान्छ। प्रतिस्पर्धाबाट आएको परिणाम स्वीकार्य छ।

हाम्रो संसदीय राजनीतिको इतिहास लामो छैन। विगतमा पनि अनेक आरोह-अवरोह व्यहोर्दै यहाँसम्म आइपुगेका छौं। विगतमा विधि निर्माण गर्नेभन्दा पनि सत्ता जोडघटाउ र सत्ताको छायाँका कारण संसद्ले प्रभावकारी काम गर्न नसकेको तीतो यथार्थता हामीसामु छ। पार्टी र सांसदको ध्यान सत्ता जोडघटाउमा मात्रै रहँदा राजनीतिक अस्थिरता मौलायो। कैयौं महत्त्वपूर्ण विधेयक त्यसै निष्क्रिय बने। राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद, सूचना प्रविधिका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, सैनिक ऐन, भन्सार ऐन, राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोग ऐनमा संशोधन गर्न ल्याइएको विधेयकलगायत महत्त्वपूर्ण विधेयक निष्क्रिय बनेकाले फेरि शून्यबाट काम थाल्नु पर्नेछ।

नयाँ संसद्को पहिलो बैठकमा एमाले अध्यक्ष ओलीले राख्नुभएको अभिव्यक्तिले लोकतान्त्रिक व्यवस्था, संसदीय प्रणाली र परिवर्तन पक्षधर आम समुदायलाई झस्काएकै हुनुपर्छ। मध्यावधिमा मुलुक जान सक्ने संकेत पछि सरकारलाई समर्थन जनायौं।

अर्को महत्त्वपूर्ण पाटो बनेको संविधान कार्यान्वयनसम्बन्धी केही कानुन अझै बन्न बाँकी छन्। जस्तो कि, नागरिकता संशोधन र निजामती कर्मचारीसम्बन्धी विधेयक। नागरिकता विधेयक अघिल्लो संसद्ले कार्यकालको अन्तिमतिर पारित गरेर राष्ट्रपति समक्ष पठाएको थियो। तर, राष्ट्रपतिले प्रमाणित नगर्दा विधेयक त्यसै निष्क्रिय भयो। उक्त विधेयक पारित नहुँदा लाखौंको संख्यामा अंगीकृत नागरिकका सन्तान नागरिकताबाट बञ्चित छन्। यस्तै, निजामती सेवासम्बन्धी विधेयक पारित नहुँदा निजामती कर्मचारी खटनपटनमा समस्या देखिएको छ। ऐनको अभावका कारण सरकारले प्रदेश र स्थानीय तहमा कर्मचारी पठाउन सकिएको छैन।

अब संसद्ले यी विधेयकलाई जतिसक्दो चाँडो छलफल गरेर टुंगोमा पुर्‍याउनुपर्छ। नत्र त संसद् भनेको जागिर खाने र भत्ता पचाउने थलोमात्रै हो भनेर आरोप लगाउनेहरूका लागि बल पुग्नेछ। त्रिशंकु संसद्मा सरकारले दर्ता गर्ने विधेयकमा संसद्को कमैमात्र ध्यान जाने गरेको छ। विधेयक पारित गर्न आवश्यक बहुमत जुटाउन सरकारले अनेक प्रयत्न गर्नुपर्ने हुन्छ। सांसदहरू विधेयक निर्माणभन्दा सरकार निर्माणमा बढी सक्रिय हुने गर्छन्। दलको संख्या धेरै हुँदा र कसैको पनि बहुमत नहुँदा 'स्वार्थ समूह' को योजनाअनुसार सांसदहरू परिचालित हुने र कानुन पनि त्यसअनुसार नै निर्माण हुने सम्भावना रहन्छ।

यसतर्फ पनि आम नागरिक, सचेत वर्ग र सञ्चार माध्यमहरूको निगरानी र खबरदारी आवश्यक छ। अर्कोतर्फ, सरकार पनि कानुन निर्माणभन्दा कुर्सी जोगाउने विषयलाई मात्रै प्राथमिक दिने गर्छ। आफ्नो हित अनुकूल नदेखे विधेयकलाई अघि बढाउन कञ्जुस्याइँ गर्ने, समितिमा उपस्थित नहुने र छलफललाई अघि बढाउन सहयोगी भूमिका नखेल्ने प्रयत्न सरकार पक्षबाट हुन्छ। यस्तोमा सांसदहरूको भूमिका पनि महत्त्वपूर्ण हुन्छ। सरकार नजागे सांसदहरू आफैं जाग्नुपर्छ। संसद्मा जरुरी सार्वजनिक महत्त्वको प्रस्ताव, संकल्प प्रस्ताव, ध्यानाकर्षणहरू दर्ता गरेर सरकारलाई छलफल गर्न बाध्य पार्ने काम सांसदको हो। संसद्लाई जीवन्त र प्रभावकारी बनाउन प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूसँग प्रश्नोत्तरको व्यवस्था नियमावलीमै छ। यसलाई पनि प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउनुपर्छ। हामीकहाँ अर्को पनि गलत नजिर छ। संसद् अधिवेशन नभएको बेला अत्यावश्यक विषयमा तत्काल केही गर्नुपर्ने भए सरकारलाई अध्यादेश ल्याउन पाउने सुविधा संविधानले दिएको छ। तर यसको व्यापक दुरुपयोग भइरहेको छ। संसद् अधिवेशन अन्त्य गर्दै अन्य बाटोबाट आफ्नो सुविधा अनुकूल अध्यादेश जारी गर्ने काम सरकारबाट भइरहेका छन्। विगतमा पनि दल विभाजन, शपथ, संवैधानिक परिषद्को काम, कर्तव्यलगायतका महत्त्वपूर्ण कानुन संशोधन गर्न अध्यादेश जारी भए।

लोकतन्त्रमा कानुन निर्माण, संशोधन र परिमार्जन गर्ने काम संसद्को हो। तर, सत्तामा पुगेपछि संसद्लाई छल्ने र अध्यादेशबाट राज गर्ने सोच हरेक सरकारले गर्दै आएका छन्। नयाँ संसद्ले अध्यादेशबाट राज गर्न खोज्ने विषयलाई निरुत्साहन गर्न जरुरी छ। **साभार अन्नपूर्णपोष्ट्**

शीतयुद्धको......

अन्त्यतिर सोभियत संघसँग जोडिएर अनुबद्ध शक्ति बन्न पुगेको थियो । सन् १९९० को मध्यपछि भने नयाँ दिल्ली पुनः पश्चिमा खेमासँग जोडिने प्रक्रियामा छ । अमेरिकाजस्तै चीन पनि असंलग्नताको सिद्धान्तलाई स्वीकार गर्दैन र आफूसँग नहुने देशहरू प्रतिस्पर्धी महाशक्तिसँग छन् भन्ने निष्कर्ष अनुसार कूटनीतिक दाउपेच निर्धारण गर्छ । सन् २०१३ पछि चिनियाँ राजनीतिमा राष्ट्रपति सी चिनफिङको सर्वोच्चता स्थापित भएदेखि नै आक्रामक कूटनीतिको अभ्यास सुरु भइसकेको थियो । छिमेकी देशहरूसँगको सम्बन्धमा 'परिधीय कूटनीति' शब्दावलीको प्रयोगले चीन केन्द्रमा रहेको संकेत गर्छ । त्यस रणनीति अन्तर्गत चीनको हित प्रवर्द्धन हुने गरी आन्तरिक नीति निर्धारण गर्नु परिधीय देशका राजनीतिकर्मीहरूको मुख्य जिम्मेवारी हुन आउँछ । सकभर छिटो प्रधानमन्त्री बन्ने लोभमा बेइजिङको परिधीय रणनीतिभित्र प्रवेश गरेका सर्वेसर्वा शर्मा ओली अब चाहेर पनि त्यस चक्रव्यूहबाट निस्किन सक्दैनन् । कार्यभार सम्हाल्न आइपुगेका नवनियुक्त चिनियाँ राजदूत चेन सोङले विमानस्थलमा ओर्लिनासाथ 'चिरस्थायी मित्रतासहितको सहकार्यको रणनीतिक साझेदारी निर्माण गर्ने' पूर्वसहमतिलाई त्यत्तिकै औंल्याएका होइनन् ।

चिनियाँहरूको यो वा त्यो परियोजना बीआरआई अन्तर्गतको हो कि होइन भन्ने निरर्थक बहसमा नेपालका विज्ञहरू चाहिनेभन्दा बढी समय खर्च गर्ने गर्छन् । राज्य पुँजीवाद अँगालेको चीनको विदेशनीतिका लागि सरकारी एवं गैरसरकारी गतिविधिबीच कुनै भिन्नता छैन ।

त्यसैले चिनियाँ दूतावासका जिम्मेवार अधिकारीले पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल बीआरआई अन्तर्गतकै परियोजना रहेको दाबी गर्नुमा कुनै आश्चर्य छैन । ऋण लगानी, प्राविधिक छनोट एवं निर्माणको गुणस्तरजति जम्मै चिनियाँहरूको भएपछि त्यस परियोजनालाई बीआरआई अन्तर्गत मान्नुमा कुनै आपत्ति हुनु नपर्ने हो । वैदेशिक सम्बन्धमा 'सम्पूर्ण सरकारी दृष्टिकोण' अवधारणाले जुनसुकै संलग्नतालाई विद्यमान छाता नीति अन्तर्गत राख्न अनुमति दिन्छ । चिनियाँहरूले छरछिमेकमा साझा नियति भएको समुदाय प्रस्तावना, परिधीय कूटनीति र ब्वाँसो कूटनीतिसँगसँगै आक्रामक सौम्यतामिश्रित व्यूह रचना गरेका छन् । राष्ट्रपति सी चिनफिङका नयाँ ग्लोबल सेक्युरिटी इनिसिएटिभ (जीएसआई) एवं ग्लोबल डेभलपमेन्ट इनिसिएटिभ (जीडीआई) प्रस्तावनाहरूले चीनको विश्वव्यापी वर्चस्व विस्तारको महत्त्वाकांक्षालाई उजागर गर्छन् । ब्राजिल, रुस, भारत, चीन एवं दक्षिण अफ्रिका सम्मिलित 'ब्रिक्स' वा त्यसभन्दा व्यापक एसियन इन्फ्रास्ट्रक्चर इन्भेस्टमेन्ट बैंक (एआईआईबी) जस्ता अग्रसरताहरू चिनियाँ महत्त्वाकांक्षाका उक्लिने खुड्किला मात्र हुन् ।

तर, संसारभरि वर्चस्व विस्तार गर्न छरछिमेकलाई प्रतिबद्ध बनाइराख्न जरुरी हुन्छ । त्यसकारण नेपाल बेइजिङका भूराजनीतिक रणनीतिकारहरूका लागि महत्त्वपूर्ण बन्न पुगेको हो ।

ताइवानस्थित स्वतन्त्र विचार सरोबर 'डबल थिंक' भनिने संस्थाले जारी गरेको 'चाइना इन्डेक्स-२०२२' अनुसार, संसारभरिमा चिनियाँहरूको सबभन्दा सघन प्रभाव पाकिस्तानमा छ । त्यसो हुँदाहुँदै पनि 'अल्लाह, अमेरिका र आर्मी' हावी रहेको पाकिस्तानको संस्थापनप्रति चीन पूरापूर आश्वस्त हुन सकिरहेको छैन । हिमालयभन्दा अग्लो एवं अरब सागरभन्दा गहिरो पाकिस्तान-चीन मित्रतालाई इस्लामिक उग्रताले हल्लाउन छोड्नेछैन । श्रीलंकामा चीनले राजापक्षे परिवारद्वारा नियन्त्रित सत्तामा मनग्गे लगानी गरेको थियो । त्यो तासको महलले पश्चिमा प्रभावित हुरीबतासलाई थेग्न सकेन । चीन-समर्थक पूर्वराष्ट्रपति अब्दुल्ला यामिनले माल्दिभ्समा 'इन्डिया आउट' अभियान चलाएका थिए । उनी अहिले भ्रष्टाचारी ठहरिएर जेलभित्र कोच्चिन पुगेका छन् । भूगोलको 'सबै वस्तु बाँकी सबै वस्तुसँग सम्बन्धित हुन्छन् तर नजिकका तत्त्वहरू टाढाका भन्दा एकअर्कासँग बढी सम्बन्धित छन्' भन्ने सिद्धान्त कूटनीतिमा पनि लागू हुन्छ । अहिलेको अवस्थामा दक्षिण एसियाभित्र चीनका रणनीतिकारहरूका लागि नेपाल सबभन्दा भरपर्दो सहयोगी राष्ट्र बन्न पुगेको छ ।

आफ्नो आन्तरिक अर्थराजनीतिको असफलता, चीनसँगको सीमा संघर्ष, युक्रेन युद्धले गर्दा पश्चिमाहरूसँग गहिरिएको अविश्वास एवं भारतमा व्याप्त मुसलमानविरोधी गतिविधिले गर्दा इस्लामिक देशहरूसँग सुध्रिन नसकेको सम्बन्धका कारण भारतीय कूटनीति अहिले रक्षात्मक अवस्थामा पुगेको छ । भारतका कूटनीतिकर्मीहरूलाई क्षति नियन्त्रणमै सम्पूर्ण ऊर्जा खर्चिनुपरिरहेको छ । फलतः नेपालमा चीनले हस्तक्षेपकारी अग्रसरताका लागि खाली मैदानजस्तै भेट्टाएको छ ।

त्यस्तो परिस्थितिमा चीनका नेपाली हितचिन्तकहरूले खासै केही गर्नैपर्दैन, के गर्दा बेइजिङ खुसी हुन्छ भन्ने कुरा औंल्याइदिए पुग्छ । चीनसँग व्यापार घाटा उच्च रहेकाले बेइजिङका लागि लगानी गरिदिने नेपाली व्यापारी नै काफी छन् ।

पश्चिम एसिया एवं मलेसियाजस्ता देशहरूबाट कमाइएको विप्रेषण चिनियाँ सामान खरिदका लागि भुक्तानी गरिन्छ । मुडा र कुचो निर्यात गरेर हातेफोनको आयात खर्च धान्न सकिँदैन । चीनको राज्यनियन्त्रित वैदेशिक व्यापारको आयाधिक्यसँग भारतको कृपण कूटनीति भिड्न सक्ने सम्भावना छैन । डर के हो मात्र हो भने, भारतले चीनका लागि काठमाडौंको मैदान खाली (वाकओभर) गरेपछि महाशक्ति अमेरिकाले अझ आक्रामक तवरले आफ्नो भूमिका विस्तार गर्न सक्छ ।

चीलको छाया

द्वितीय विश्वयुद्धपछि ध्वस्तजस्तै हुन पुगेका युरोपेली राष्ट्रहरूको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धको जिम्मेवारी ग्रहण गर्दै गएको संयुक्त राज्य अमेरिकाले नेपाललाई सन् १९४७ मै मान्यता दिएको भए पनि कूटनीतिक सम्बन्ध भने त्यसको एक वर्षपछि मात्रै स्थापित गरेको थियो । त्यसपछि लगभग एक दशकसम्म अमेरिकाको नेपाल नीति भारतसँग तालमेल गरिएको हुन्थ्यो । सोभियत संघ एवं चीनबीच असहमतिका स्वरहरू सुनिन थालेपछि भने वासिङ्टनले काठमाडौंलाई दक्षिण एसियाको निगरानी बुर्जाका रूपमा विकसित गर्न लगानी बढाउँदै लगेको हो । भारतीय संवेदनशीलतालाई सकभर सम्बोधन गर्ने नीति रिचार्ड निक्सनको बेइजिङ अग्रसरतासम्म कायम थियो । सन् १९७० को मध्यदेखि भने अमेरिकाको नेपालनीति चीन वा भारतसँग लगभग असम्बद्ध छ । अमेरिकी कूटनीतिको सबल पक्ष के हो भने, ७५ वर्षदेखि तिनले नेपालका परम्परागत सम्भ्रान्तहरूको हित प्रवर्द्धनमा व्यापक लगानी गरेका छन् । व्यवस्था जुनसुकै भए पनि कमजोर देशका शासकीय सम्भ्रान्त उही रहन्छन् भन्ने मान्यताले सन् २००८ सम्म नेपालमा पनि काम गरेकै थियो । चिनियाँहरू नयाँ सम्भ्रान्त सृजना गर्न लागिपरेपछि भने अमेरिकी कूटनीतिका दुर्बलताहरू सतहमा आएका छन् । सहजै अनुमोदन हुने अपेक्षा राखिएको नेपालसँगको मिलेनियम च्यालेन्ज कर्पोरेसन सम्झौता बल्लतल्ल विधायिकाको स्वीकृति पाउन सफल भएको छ । कार्यान्वयनका कठिनाइहरू बाँकी नै छन् । अमेरिकी दूतावासले जतिसुकै तथ्यगत विवरण उपलब्ध गराए पनि 'स्टेट पार्टनरसिप प्रोग्राम' अगाडि बढ्न सकेन । अमेरिका, जापान, भारत र अस्ट्रेलिया सम्मिलित चतुर्भुज सुरक्षा संवाद (क्वाड) सँगको संलग्नताले गर्दा काठमाडौंमा नयाँ दिल्लीको स्वीकार्यतालाई झन् घटाएको छ । इतिहासका अन्य महाशक्तिजस्तै अमेरिका मूलतः महासागरीय शक्ति हो । त्यसमा वायुशक्तिको क्षमता थपिएको छ । अमेरिकाको स्थल सेना पनि अद्वितीय छ ।

तर, अफगानिस्तानको लामो स्थलीय संघर्षले गर्दा सोभियत संघ समाप्त भयो । स्वतन्त्रता प्राप्तिदेखि नै निरन्तर प्रयत्नरत रहे पनि भारतले अझैसम्म कश्मीरलाई साम्य पार्न सकेको छैन । आफ्ना समर्थकलाई अलपत्र पारेर अमेरिकी सेना काबुलबाट भागेको दृश्य संसारले देखेको थियो ।

अमेरिकी कूटनीतिको सबभन्दा ठूलो सीमितता के हो भने, अप्ठ्यारो समयमा त्यो काम लाग्दैन । चीन पनि सहजकालको मित्र मात्र रहेछ भन्ने ठम्याउँदासम्म राजा ज्ञानेन्द्रका लागि धेरै ढिला भइसकेको थियो । कमजोर देशको आन्तरिक मामिलामा बाहिरी हस्तक्षेप मान्य हुन्न भन्ने अभिव्यक्ति सार्वजनिक खपतका लागि जारी गर्ने गरिन्छ ।

भित्रभित्रै त्यस्ता दोहोरो मापदण्ड भएका राजनीतिकर्मीले आफूअनुकूल वैदेशिक हस्तक्षेप निम्त्याउन मरिहत्ते गरिरहेका हुन्छन् । सर्वेसर्वा शर्मा ओली अपवाद होइनन् । अमेरिकालाई निम्त्याउँदा राजा महेन्द्रले चीनको प्रतिरोधात्मक उपस्थिति स्वीकार गर्नुपरेको थियो ।

चीनलाई बोलाएर सर्वेसर्वा शर्मा ओलीले अमेरिकाको भूमिका विस्तारका लागि वातावरण बनाइदिएका छन् । पहिलो शीतयुद्धले गर्दा नेपाल तीस वर्षसम्म गुम्सिन बाध्य भयो । दोस्रो शीतयुद्धले कस्तो खाले कठिन परिस्थिति उत्पन्न गर्ने हो, यसै भन्न सकिँदैन ।

अहिलेलाई भने खुसी मनाऔं, राजनीतिक स्थायित्वका लागि प्रतिपक्षमा रहने गरी नेपाली कांग्रेसले बहुरंगी गठजोडको सरकारलाई समर्थन गर्ने निर्णय गरेको छ । त्यस्तो निर्क्योलका पछाडि सायद कुनै विदेशी शक्तिको हात छैन !सभार इकान्तिपुर

व्यवहारवादी.....

हाऱ्यो तर नौ महिना नपुग्दै सत्ताको अंशियार बन्यो । झन् राष्ट्रपति पद त प्रचण्डको साखमा आघात पुग्ने गरी तत्कालीन महामन्त्री रामवरण यादवका लागि सरकार छाडेको पहिलो महिनामै सुरक्षित गर्न सक्यो । लोकतन्त्र र प्रतिपक्षी धर्ममा डगमगाएर सो उपलब्धि प्राप्त भएको थिएन, लोकतन्त्रको मर्यादा कायम राखेरै सब सम्भव भएको थियो ।२०७४ को निर्वाचनमा पनि कांग्रेस प्रतिपक्षी बेन्चमा सीमित भएको थियो । आफ्नो बुतामा मात्र कांग्रेस चलेको भए देउवा ओलीका अनन्यतम सहयोगी बनिसकेका थिए, ओलीको कथित 'सेटिङ' का अगाडि हरेस खाएर आफ्ना सहयोगीहरूलाई सरकारी नियुक्ति दिलाउन उद्यत थिए ।

तर गगन थापा, रामचन्द्र पौडेल लगायतले परिस्थितिको ठोस आकलन गरेर कांग्रेसको साख जोगाएका थिए अनि मात्र देउवा धारा ७६(५) अन्तर्गत पाँचौं पटक प्रधानमन्त्री बन्न सम्भव भएको थियो । धारा ७६(५) कुनै दलको नेताभन्दा पनि निर्दलीय व्यक्ति वा स्वतन्त्र हैसियतको नेतालाई प्रधानमन्त्रीका रूपमा राखेर राष्ट्रिय संकट पार लगाउनका लागि परिकल्पना गरिएको थियो ।

२०७९ मा संसद्को ठूलो दल हुँदाहुँदै देउवा बालुवाटारबाट विस्थापित भएको दुई हप्ता नहुँदै कांग्रेसले अपारदर्शी र लोकलज्जाको निर्णय गऱ्यो । कांग्रेसले 'प्रिमा फेसी' गल्ती गऱ्यो । कांग्रेसलाई 'ढडिया/ढोक्सा थाप्न' जरुरी थिएन, माछा ढिलोचाँडो अघिल्लो संसदीय कार्यकालमा जस्तै आफैं आउने थियो । प्रचण्ड तानाशाही वृत्तिका ओलीसँग आफैं आजित भई निस्सासिएर कांग्रेसको शरणमा आइपुग्थे । व्यवहारवादी नेताको सहजताका लागि केही संविधानविद्ले सरकारलाई विश्वासको मत दिएर पनि प्रतिपक्षमा बस्न मिल्ने राय दिएर कांग्रेसको लाज बचाइदिएका छन् ।२०५१ र २०७९ सालका विश्वासको मतको सन्दर्भ सर्वथा पृथक् छन् । तैपनि तथ्यलाई तोडमोड गर्दै २०५१ मा मनमोहन अधिकारीको सरकारलाई विश्वासको मत दिएको कुरा उछालेर २०७९ मा प्रचण्डलाई विश्वासको मत दिने तानाबाना बुनियो । अधिकारीका सन्दर्भमा, कांग्रेसले गठन भएको मितिमा बहुमत पुगेको दललाई नभई अल्पमतमा भएको दललाई बहुमत पुऱ्याइदिन मत दिएको थियो । त्यो सबै तत्कालीन सर्वेसर्वा गिरिजाप्रसाद कोइरालाले बहुमत हुँदाको प्रतिनिधिसभा भंगपछि भएको चुनावमा कांग्रेस दोस्रो दल बन्न पुग्दा गरेको प्रायश्चित्तको प्रतिफल थियो ।

अहिले प्रचण्डले प्रधानमन्त्री बन्दा नै बहुमत संसद्को विश्वास पाइसकेका थिए । बहुमत भएकोलाई मत थप्नु भनेको लाचार, विचारहीन र कल्पनाशून्य चिन्तनको उपज हो ।

कांग्रेसले प्रचण्डलाई मत दिएर ओली र प्रचण्डबीच विद्यमान अविश्वासलाई थप मलजल गरेको छ, आत्मघाती गोलसहित आफ्नो प्रतिपक्षी स्वाभिमान बन्धक राखेर ।

अरूको अन्तरविरोधमा खेल्नका लागि आफ्नो सिद्धान्त र आस्थालाई तिलाञ्जली दिनु भनेको बौद्धिक दिवालियापनसिवाय केही होइन । यो कदम देउवा नेतृत्वको कांग्रेसको वर्णसंकर नीतिको उत्कर्ष हो ।

कच्चा खेलाडी मात्र अनावश्यक रूपमा युद्धमा सामेल भएर अंग्रेजीमा 'पाइहरिक भिक्ट्री' भनिने विजय प्राप्त गरे मक्ख हुन्छ । शेखर कोइरालासमेत त्यो अपरिपक्व खेलमा मौन सम्मति जनाउँदै सामेल हुनु सुविधाको राजनीतिको अंशियार बन्दै गरेको प्रमाण हो । अब कार्यकर्ताले शशांक र शेखर दाजुभाइमा केही फरक नदेखे आश्चर्य नमाने हुन्छ ।

एक्काइसौं शताब्दीको लोकतान्त्रिक राजनीतिका लागि जिम्मेवारी, नैतिकता, जवाफदेही र पारदर्शिता अत्यावश्यक सर्त हुन् । विश्वासको मत दिएपछि केन्द्रीय कार्यसमितिको बैठक तेस्रो पटकका लागि कारण नखुलाई सारिएको छ, जुन सम्भवतः सभामुख र राष्ट्रपतिको निर्वाचन नहुन्जेल बस्नेछैन । गठबन्धन टुट्नुअगाडिदेखि नै सभापति देउवाले निर्णय प्रक्रियामा पार्टी महामन्त्रीहरूको उपेक्षा गरिरहेको सर्वविदितै छ । सभापतिको यस्तो रवैयाको महँगो मोल सिंगो कांग्रेसले तिरिरहेको छ ।

लोकतन्त्र र सिद्धान्तको चुरो पक्रेर अगाडि बढ्ने र समयसुहाउँदो कांग्रेस बनाउने अठोट गरेका महामन्त्रीहरूले अब नीति अधिवेशनमा नअलमलिई विशेष अधिवेशन डाकी भावी यात्रा तय गर्नुपर्छ । त्यसमा प्रदीप पौडेलको पनि साथ रहनेछ ।

देउवाको सुविधाभोगी एवं निकृष्ट व्यवहारवादी, सिद्धान्तहीन, नैतिकताविमुख राजनीति अब कांग्रेसले मात्र होइन, गणतन्त्र नेपालले समेत थेग्न सक्दैन । देउवाको स्वप्नहीन तदर्थवादी नेतृत्वको बिनासर्त निरन्तरता निरन्तर जग-हँसाइको कारक मात्र हुनेछ । असल कांग्रेसजन संघर्ष र पार्टी रूपान्तरणका लागि तयार छन्, यो पट्यारलाग्दो ढुलमुले पात्रताविहीन चरणलाई बिदा गर्न आतुर छन् । पर्खाइ छ त, केवल नेतृत्वको शुद्धीकरणको आह्वानको, जसले लोकतन्त्रको मूल्य र मान्यतामा सम्झौताहीन र नैतिक बलसहितको कांग्रेसको स्वर्णिम आत्मा पक्रन सक्नेछ ।सभार इकान्तिपुर

सरकारले.....

पटक पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको टावरसँग सम्पर्क भएको थियो।

जहाजमा नेपाली ५३ जना, भारतीय नागरिक ५ जना, रसियन ४ जना, आयरल्याण्डका १, अस्ट्रेलियन १, अर्जेन्टिनी १, कोरियन २, फ्रान्सेली १ गरी ६८ जना यात्रु र चालक दलका ४ जना थिए।

विमानमा चालक दलका सदस्यहरू कमल केसी, अन्जु खतिवडा सृजना होंगचुन र ओसिन आले मगर थिए।

विमान......

काठमाडौंबाट बिहान १०:३२ बजे पोखराका लागि नेपाली ५३, विदेशी १५ र ४ चालक दलका सदस्यसहित उडेको यती एयरको एनटीवाई ६९१, ९एन-एएनसी विमान बिहान १०:५० बजे दुर्घटना भएको थियो ।

जहाजमा २५ महिला, ३७ पुरुष ३ बालक र ३ शिशु थिए ।

पत्रिका मागेर होईन किनेर पढ्ने बानी बसालौं ।

पोखरा बिमान दुर्घटनामा भेटिएनन कोही जिवित यात्रु, ७२ जनाकै ज्यान गएको पुष्टि

पोखरा । आइतबार बिहान पोखरामा भएको यती एयरलाइन्सको बिमान दुर्घटनामा सवै जनाको मृत्यु भएको छ । दुर्घटनास्थल सेतीको खोंचबाट बाँकी ३ जनाको शव पनि भेटिएको छ ।

उद्धारका लागि कुरिनटारबाट गएको सशस्त्र प्रहरी बलको गोताखोर र रोप रेस्क्यु टोलीले खोँचबाट ४ जनाको शव निकालेको हो । सशस्त्र प्रहरी बलको विपद् व्यवस्थापन तालिम शिक्षालय कुरिनटारबाट सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक (इन्स्पेक्टर)को कमान्डमा १५ जनाको गोताखोर र रोप रेस्क्यु टोली उद्धारका लागि पोखरा पुगेको हो ।

दुर्घटनामा परेका बिमानमा सवार ७२ यात्रुमध्ये नागरिक उड्डयन प्राधिकरणले ६८ जनाको मृत्यु पुष्टि गरेको छ । बाँकी एक जनाको शव खोँचमा फेला परे पनि निकाल्न सकिएको थिएन ।

विमानमा चार जना चालकदलबाहेक महिला २५, पुरुष ३७, बालक ३ र शिशु ३ यात्रु रहेका थिए । पोखराको विमानस्थल नजिकै सेती नदी खोँचमा यतीको ९ एन-एएनसी एटीआर ७२ जहाज दुर्घटना भएको हो । आज बिहान भएको दुर्घटनामा सबै यात्रुको ज्यान गएको हो ।

यसरी भयो विमान दुर्घटना

काठमाडौं विमानस्थलबाट आइतबार बिहान १०:३२ बजे ४ चालक दलका सदस्य र ६८ यात्रुसहित एटि एयरलाइन्सको विमान पोखराका लागि उड्यो । आइतबार एकपटक पोखरा गएर फर्केर आइसकेको थियो उक्त जहाज । पुन: दोस्रोपटक पोखराका लागि उडेको यतिको एएनसी एटीआर-७२ जहाजको पोखरा विमानस्थलमा अवतरणको समय १०:५९ बजे थियो । तर, उक्त विमान पोखरा विमानस्थलमा अवतरण हुन नपाउँदै दुर्घटना भयो ।

अवतरणका लागि कम उचाइमा आइरहेका बेला पोखरा महानगरपालिका १७, घारीपाटन नजिकैको आकाशमा अस्वभाविक कोल्टे परेको एक स्थानीयले खिचेको भिडियोमा देख्न सकिन्छ । त्यसपछि भने केही सेकेन्डमै भुइँमा बजारिएको ठूलो आवाज सुनियो । त्यसलगत्तै धुवाँको मुस्लोसहित ठूलो आगो लाग्यो ।आगो लागेलगत्तै हेलिकोप्टरबाट पानी खन्याए पनि निभ्न सकेन। दुर्घटनापछि तत्कालै उद्धार गर्दा पनि जीवित यात्रु भेटन सकिएन ।

दुर्घटनाअघि विमानस्थलले अतवरणको अनुमति लिइसकेको थियो । 'मौसमको समस्या थिएन, विमानको प्राविधिक कारणले दुर्घटना भएको प्रारम्भिक जानकारी प्राप्त भएको छ, विमानमा आकाशमै आगोको झिल्को देखिएको जानकारी प्राप्त भएको छ,' प्राधिकरणका सूचना अधिकारी ज्ञानेन्द्र भुलले भन्नुभयो ।

विमान अन्तिम पटक १०:५० मा सम्पर्कमा थियो । त्यसपछि भने सम्पर्क हुन सकेन । विमान खसेको ठाउँ पुरानो आन्तरिक विमानस्थलको पूर्वपट्टि रहेको नेपाली सेनाको ब्यारेक पछाडि हो । नयाँ विमानस्थलतर्फ ल्याण्ड गर्नका लागि मोडिएको अवस्थामा विमान घनाबस्ती माथि उडिरहेको थियो ।

विमान एक मिनेट मात्रै ढिला दुर्घटना परेको भए पुरानो विमानस्थल माथि खस्ने थियो । एक मिनेट मात्रै थप अघि बढेको भए रामघाट बजार माथि जहाज बजारिने थियो । पाइलटले बस्ती जोगाउन हरसम्भव प्रयास गरेको देखिन्छ। 'पाइलटले बस्ती जोगाउन विमान सेती खोंचतिर लगेर अर्को दुर्घटना जोगाउन हरसम्भव प्रयास गरेको देखियो,' एक प्रत्यक्षदर्शीले भने ।

दुर्घटनामा सेती खोंचमा माछा मार्न गएका दुई जना स्थानीय पनि घाइते भएका छन् । उनीहरु माछा मार्दै गरेको समयमा जहाज सेती खोंचमा खस्दा घाइते भएका हुन । उक्त विमानमा चालक दलका सदस्यहरू कमल केसी, अन्जु खतिवडा सृजना होंगचुन र ओसिन आले मगर थिए । जहाजमा नेपाली ५३ जना, भारतीय नागरिक ५ जना, रसियन ४ जना, आयरल्याण्डका १, अस्ट्रेलियन १, अर्जेन्टिनी १, कोरियन २, फ्रान्सेली १ गरी ६८ जना यात्रु र चालक दलका ४ जना थिए ।

कोहलीले प्रहार गरे ४६औं एकदिवसीय शतक

भारतका ब्याट्सम्यान विराट कोहलीले एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रिय खेलमा ४६औं शतक प्रहार गरेका छन्।

कोहलीले आइतबार केरलामा भएको श्रीलंकाविरुद्धको तेस्रो एकदिवसीय खेलमा शतक प्रहार गरेका हुन्। उनले ८५ बलमा शतक प्रहार गरेका हुन्। उनले शतक बनाउन १० चौका र १ छक्का प्रहार गरे।

आइतबार शतक प्रहार गरेसँगै कोहली एकदिवसीय खेलमा सर्वाधिक शतक प्रहार गर्ने सचिन तेन्दुल्करको रेकर्डबाट तीन शतक टाढा छन्। सचिनले एकदिवसीय खेलमा ४९ शतक प्रहार गरेका थिए।

सर्वाधिक एकदिवसीय शतक प्रहार गर्ने ब्याट्सम्यानको सूचीको तेस्रो स्थानमा अस्ट्रेलियाका रिकी पोन्टिङ छन्। उनले ३० एकदिवसीय शतक प्रहार गरेका थिए।

तेन्दुल्करलाई पछिल्ला पाँच शतक प्रहार गर्न तीन वर्ष लागेको थियो। कोहलीले सन् २०२० यता अहिलेसम्म तीन शतक प्रहार गरेका छन्।

अहिले खेलिरहेका खेलाडीमध्ये सर्वाधिक एकदिवसीय शतक बनाउने खेलाडीको सूचीमा भारतका रोहित शर्मा दोस्रो स्थानमा छन्। रोहितले अहिलेसम्म २९ एकदिवसीय शतक हिर्काएका छन्।

मंगलबार एकदिवसीय शतक हिर्काएसँगै कोहलीले आफ्नो अन्तर्राष्ट्रिय शतक संख्या ७४ पुऱ्याएका छन्। कोहलीले ४६ एकदिवसीय शतक, २७ टेस्ट शतक र एक टी-२० अन्तर्राष्ट्रिय शतक हिर्काएका छन्।

सर्वाधिक शतक हान्ने सूचीको शीर्ष स्थानमा सचिन छन्। सचीनले ५१ टेस्ट र ४९ एकदिवसीय शतक गरी कूल सय शतक हिर्काएका थिए। विराट दोस्रो स्थानमा रहदा ७१ शतक प्रहार गरेका रिकी पोन्टिङ तेस्रो स्थानमा छन्।

अञ्जुको सपना अधुरै

विराटनगर – जहाज दुर्घटनाको पारिवारिक वियोगपछि पाइलट बनेकी विराटनगर-५ चाँदनी चोक माइती भएकी को-पाइलट अञ्जु खतिवडाको पनि आइतबार जहाज दुर्घटनामै मृत्यु भएसँगै उनको माइती गाउँ शोकमा डुबेको छ ।

२४ वर्षअघि अञ्जुको विवाह काठमाडौं बत्तीसपुतलीका दीपक पोखरेलसँग भयो । विवाहताका पोखरेल आर्मीको हेलिकोप्टरका को-पाइलट थिए । नातामा अञ्जुका भानिज-काका पर्ने गोपाल रेग्मीले भने, 'आर्मीको हेलिकप्टरको को-पाइलटपछि दीपक यति एयरलाइन्सको पाइलट बने । तर, २००६ मा जुम्लामा भएको यतिको जहाज दुर्घटनामा उनको मृत्यु भएपछि अञ्जु श्रीमान्को सपना साकार पार्न अमेरिका गएर पाइलट पढेर फर्किएकी थिइन् ।'

तर उनको पनि आइतबार पोखराको सेती खोँचमा यति एयरलाइन्सको जहाज दुर्घटनामा मृत्यु हुँदा परिवारजन मात्र नभएर पूरै चाँदनी चोक शोकमा डुबेको छ । ज्वाइँ दीपकको मृत्युपछि अञ्जुका बुबा गोविन्द खतिवडाले उनलाई बीएन पढाउने गरी भारत पठाउने तयारी गरेका थिए । तर त्यो कुरा अञ्जुले मानिनन् । रेग्मीले भने, 'अञ्जुकै रहर र अडानले उनलाई बुबाले नै खर्च गरेर अमेरिकामा पाइलट कोर्स गर्न पठाएका थिए ।'

सानैदेखि अडान लिने र हिम्मतीलो स्वभावकी उनको उद्देश्य नै सफल पाइलट बनेर पति दीपकको सपना साकार पार्ने थियो । रेग्मीले भने, 'उद्देश्य पूरा हुन नपाउँदै उनी नै विलय भइन् ।' अञ्जु पाइलट कोर्स गर्न ६ वर्षकी छोरी मेलिसालाई नेपालमै छाडेर अमेरिका गएकी थिइन् । अहिले उनकी छोरी मेलिसा क्यानडामा अध्ययनरत रहेको पारिवारिक सदस्यको भनाइ छ ।

४५ वर्षीय अञ्जु पाइलट कोर्स पूरा गरेर फर्केपछि सुरुका दिनदेखि नै यति एरलाइन्ससँग जोडिएकी थिइन् । उनले काठमाडौं-भद्रपुर, काठमाडौं-विराटनगर र धनगढीलगायत विमानस्थलमा करिब सय घण्टा उडान भरेकी थिइन् । पारिवारिक स्रोतका अनुसार आइतबार काठमाडौं-पोखराको उडान गरिसकेपछि उनको पाइलटमा बढुवा हुने अन्तिम परीक्षण उडान थियो । माइतीका छिमेकी एवं वडाध्यक्ष सन्तोष न्यापानेले भने, 'तर उनको सपना अधुरै रह्यो ।'

नेवि संघको पोखरीयामा नयाँ कार्य समिति चयन।

वीरगञ्ज । नेपाल विद्यार्थी संघ पोखरिया नगरपालिकाको आज एक कार्यक्रमका बिच नयाँ कार्य समिति गठन गरिएको छ । शनिबार पोखरिया नगरपालिका वडा नम्बर ५ स्थित नेपाली कांग्रेसको सम्पर्क कार्यालयमा एक कार्यक्रमका बिच जय प्रकाश ठाकुरको अधयक्षतामा १३ सदस्यीय नयाँ कार्य समिति गठन गरिएको हो । ठाकुरको अध्यक्षतामा गठीत नयाँ कार्यसमितिको वरिष्ठ उपाध्यक्षमा बिकास यादव, उपाध्यक्ष रुपेस चौहान, वरिष्ठ सचिव मनोहर साह, सचिव दिलिप रौनियार, सह-सचिव दिनेस मण्डल, राकेस मिश्रा , मजबुल्लाह मिया तेलि र कोषाध्यक्ष रिना दास चयन भएका छन् । नेविसंघ पोखरिया नगर समितिको सदस्यमा पानालाल महतो, दिनेस पासवान, प्रवेज आलम र सुरज पटेल लगायत रहेका छन् । पोखरिया नगरपालिकाका पुर्व मेयर दिप नारायण प्रसाद रौनियार, पुर्व जिल्ला समन्वय समितिका सदस्य रिजवान अन्सारी, नेपाली कांग्रेस पर्सा क्षेत्र नम्बर ३ का क्षेत्रीय सचिव सुरेन्द्र सिंह , नेबि संघ पर्साका पुर्व उप-सभापति साबिर हुसैन, महानगर अध्यक्ष धिरज साह, ने वि संघ पर्साका सचिव फिरोज अन्सारी लगायतको उपस्थितीमा नयाँ कार्य समिति चयन गरिएको हो । ने वि संघ पर्साका अध्यक्ष रमेश कुमार यादवको सभापतित्वमा कार्यक्रम सम्पन्न भएको हो ।

नुवाकोटमा ३७ हल गोरू जुधाइयो

नुवाकोट – माघे संक्रान्तिको अवसरमा नुवाकोटको तारकेश्वरको तारुका, नुवाकोट-रसुवा सीमा बेत्रावती र पञ्चकन्याको पिपलडाँडामा गरी ३७ हल गोरु जुधाइएको छ । ९ हल सोमबार जुधाइने भएको छ ।

पञ्चकन्या गाउँपालिका-३ पिपलडाँडामा नवप्रतिभा युवा समूहको आयोजनामा भएको आठौं बृहत् गोरु जुधाइ मेला तथा सांस्कृतिक कार्यक्रममा ९ हल गोरु जुधाइएको कार्यक्रम संयोजक गुरुबहादुर थापाले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार झलकबहादुर थापाको गोरखाबाट ल्याएको रातो दार्मे गोरु पहिलो भएको छ भने सोही गोरुसँग जुध्ने जीवन थापाको कालो दार्मे गोरु दोस्रो भएको छ । यस्तै स्थानीय रमेश पराजुलीको प्वालें गोरु तेस्रो भएको संयोजक थापाले जनाए ।

पहिलो हुने गोरुधनीलाई ५० हजार, दोस्रोलाई ३० हजार र तेस्रोलाई २० हजार रुपैयाँ पुरस्कार दिइएको छ । मेलामा १० हल समावेश भए पनि एक हल गोरु जुधाउन नसकिएको संयोजक थापाले बताए ।

त्यसैगरी, नुवाकोट-रसुवा सीमा बेत्रावतीमा ९ हल गोरु जुधाइएको छ । यहाँ तिब्बत-चीन-नेपाल युद्धपछि सन्धि गरिएको बेत्रावतीमा स्थानीयले ३ हल गोरु जुधाएर गीर खेल खेलिएको इतिहास रहेकोले गोरु जुधाईलाई निरन्तरता दिएको गोसाइँकुण्ड युवा क्लबले जनाएको छ ।

तारकेश्वर गाउँपालिका-३ तारुकाको चन्दनीस्थित कटहरबोट पाटोमा हरेक वर्ष माघे संक्रान्ति गोरु जुधाई मेला महोत्सव आयोजना गरेर गोरु जुधाइने गरिएको छ ।

यहाँ आइतबार १९ हल गोरु जुधाइएको स्थानीय समाजसेवी केशवप्रसाद रिमालले जानकारी दिए । उनले सोमबार ९ हल गोरु जुधाइने बताए ।गोरु जुधाई महोत्सवमा खैँचडीभजन, लोकदोहोरी, पन्चेबाजासहित नाचगान गरिएको छ । तत्कालीन बझाङी राजा विक्रमबहादुर सिंहको छोरा जयपृथ्वीबहादुर सिंह नुवाकोटको तारुकास्थित मामाघरमा आएको समयमा विसं १८८७ मा पहिलोपटक गोरु जुधाएर रमाइलो देखाइएको किंबदन्तीको आधारमा यहाँ हरेक वर्ष गोरु जुधाई परम्परालाई निरन्तरता दिइएको छ ।

अमेरिकाबाट नेपाल घुम्न आएको थियो हरिको परिवार

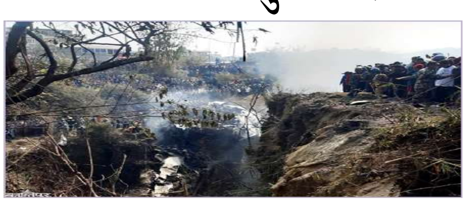

पोखरा – पोखरा घुम्न आएका हरि परियारको परिवारले नै जहाज दुर्घटनामा ज्यान गुमाएको छ । काठमाडौं स्वयम्भुका परियारसहित उनकी श्रीमती लक्ष्मी परियार, १६ वर्षीया छोरी रीता परियार र १४ वर्षीय छोरा कृस परियारले आइतबार पोखरामा यति एयरको जहाज दुर्घटनामा ज्यान गुमाएका हुन् ।उनको परिवार विगत केही वर्षदेखि अमेरिकामा बस्दै आएको थियो । बिदा मनाउन काठमाडौं आएको केही दिनमा उनीहरू पोखरा घुम्न निस्किएका थिए । हरि टिकटकमा समेत सक्रिय थिए । उनले अमेरिकामा आफू घर बनाउने काममा खटिएको भिडियो टिकटकमा राख्ने गर्थे ।